

За

Орган парткому, ректорату,
комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського ордена Трудового
Червоного Прапора
державного університету
ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ

XXXIII

№ 20 (897)

14 ЧЕРВНЯ

1967 р.

Ціна 2 коп

НАУКОВІ КАДРИ

ВІДКРИТІ ПАРТІЙНІ ЗБОРИ

ДНЯМИ відбулись загальноуніверситетські відкриті партійні збори. З доповіддю «Про стан підготовки науково-педагогічних кадрів через аспірантуру і завдання партійної організації» виступив проректор по науковій роботі професор В. О. Федосеев.

В обговоренні доповіді взяли участь професор Г. В. Ткаченко, аспірант Д. П. Урсу, доцент К. Є. Повітчанна, професори Д. Г. Елькін, М. І. Гаврилов, завідувача аспірантурою О. М. Ларіонова, професори А. Є. Глауберман, І. В. Ганевич, А. І. Уйомов і секретар парткому університету Л. Х. Калустьян.

Партійні збори прийняли розгорнуте рішення, направлене на удосконалення підготовки науково-педагогічних кадрів через аспірантуру.

Звіт про ці партійні збори буде опублікований в газеті.

ЛІТНЮ СЕСІЮ ЮВІЛЕЙНОГО РОКУ

СКЛАДЕМО ЯКНАЙКРАЩЕ!

ГРУНТОВНІ ЗНАННЯ

ВАЖКО передбачити результати нинішньої екзаменаційної сесії. Однак деякі прогнози вже можливі. Студенти нашого факультету досить організовано закінчили складання заліків. Хід залікової сесії показав, що студенти прийшли до неї з ґрунтовними знаннями. Вселяють надію також і результати перших екзаменів.

Четвертий курс вже долає третій рубіж. Науковий колектив і методика викладання фізики — в них позаду. Причому, більшість з четвертокурсників виявили досить міцні знання.

Є вже на четвертому курсі й претенденти у відмінники. По дві п'ятірки і відмінну курсову мають Костючек, Пастернак, Бойко, Науменко, Якуніна, Мурніков, Носова, Проценко, Хлопков. Хочеться побажати їм і надалі так тримати.

Правда, є й слабкіші за знаннями студенти, наприклад, Хотченков. Він одержав вже дві трійки. Виноградова з методики фізики має незадовільну оцінку. Слабенькі знання з методики фізики виявили на екзамені і Дмитренко, Лазукін, Спіглазова.

Все ж сесія ювілейного року приносить більше радощів, ніж прикрошів. Днями порадували нас третьокурсники, які склали екзамен з іноземної мови без жодної трійки. Думаємо, що й інші екзамени третьокурсники складуть не гірше.

Доцент Д. ПОЛІЩУК,
декан фізичного факультету.

ПРО перші результати сесії на першому курсі заочного навчання ми попрахали розповісти доцента Г. Петухова.

Ось що він сказав:

— Нелегко працювати й вчитися одночасно. Треба вміти чітко розпланувати час, набути певних навиків, які так зразу не даються. Тому й буває важче першокурсникам-заочникам, ніж студентам на старших курсах. Про це свідчить і іспит з історії держави й права закордонних країн. Деякі студенти-першокурсники не змогли дати вичерпної відповіді на питання білета, змушені перескласти екзамен. Та ми не будемо називати їх прізвищ, сподіваємось, що, ввійшовши в студентський ритм життя, привчивши себе до систематичної праці, вони ще надолужать прогапане, і не одна відмінна оцінка прикрасить їх залікові книжки.

А поки що мені хочеться сказати про тих, хто з перших днів перебування у вузі зумів уміло поєднати свою трудову діяльність з навчанням, у кого праця і труд поряд живуть.

Перш за все це відноситься до електроварювальника заводу імені Жовтневої революції, студента першого курсу Гайдюкова. Він ґрунтовно і послідовно відповідає на всі питання, поставлені перед ним на іспиті.

Не відстали від нього й секретар суду з Симферополя Надя Новікова та працівник Севастопольської нотаріальної контори Тая Федорова.

Відмінні знання виявили й Пу-

зир, Віленський, Рускевич, Придиус та інші. І хоч ще не всі групи склали цей екзамен, все ж вже можна сказати, що більшість студентів серйозно ставиться до навчання, докладає всіх зусиль до того, щоб оволодіти програмив матеріалом.

ОСТАННІЙ рубіж... Якось не вкладається в голову, що вже не доведеться поспішати до цього такого знайомого й рідного корпусу, відчувати таке звичне хвилювання перед дверима аудиторії, на якій виведено незмінне: «Тихо! Йдуть екзамени!». І з товаришами шкода розлучатися, адже все ділили — і радощі перемог, і гіркоту невдачі — чого не було за шість довгих років.

Зараз екзамени незвичайні — державні, від цього ще більше хвилюємося. Та, мені здається, справи йдуть добре. За плечима непогано складені державні іспити з

історії КПРС та захишена дипломна робота. Причому, оцінки робіт в переважній більшості добрі та відмінні.

Я давно вже обрав собі тему для дипломної роботи. Працював над темою ще з минулого року, але по-справжньому засів за роботу тільки після останньої нашої сесії — з жовтня. Не рідна безсонна ніч проведена над книжкою, не один раз переробляв, дописував, змінював. І от нарешті акуратні сторінки роботи вкладає в тверді папітурки. Та знову хвилювання — як пройде захист, чи все буде гаразд?

Друге червня. Ще й ще раз продумую свій виступ, уявляю собі час захисту. Лячно. Проте все було так просто й природно, і навіть не страшно.

Ще місяць хвилювань, а там — прощай, університет. Перед нами відкриваються нові можливості. Адже тепер, одержавши міцні знання, ми зможемо більше віддаватися роботі (більшість з нас вже працює за спеціальністю), приміняти вивчене на практиці. Отже, ми не вважаємо закінчення вузу фінішом, це тільки старт перед новими пошуками.

Ось про що розповів староста дев'ятої групи шостого курсу юридичного факультету Степан Мельник.

Не гірші справи і в інших групах цього курсу — перший державний екзамен — історію КПРС — складено успішно.

В ЛЕНІНГРАДІ І КИЄВІ

В КІНЦІ травня в стінах Ленінградського ордена Леніна університету імені Жданова відбувся захист дисертації на здобуття вченого ступеня кандидата філологічних наук викладачем кафедри російської мови ОДУ Н. В. Коссек. Її робота присвячена аналізу прийменникових словосполучень з дієсловами руху в болгарській мові.

В свій час Н. В. Коссек працювала в Болгарії. Опанувавши болгарську мову, вона знайшла цікаві матеріали для роботи.

Вчена рада філологічного факультету Ленінградського університету присудила Н. В. Коссек вчений ступінь кандидата філологічних наук.

КІЛЬКА днів тому в Київському ордена Леніна державному університеті ім. Т. Г. Шевченка відбувся цікавий захист. Завідуючий кафедрою теорії та методики літератури філологічного факультету нашого університету, проректор по учбовій роботі Г. А. Вязовський успішно захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня доктора філологічних наук.

Складні й нові проблеми, присвячені психології та специфічним закономірностям творчої праці письменника, ставить, ґрунтовно розробляє і розв'язує в своїй роботі доцент Г. А. Вязовський. Ним опубліковано багато робіт (серед них дві книги), в яких відображено основний зміст дисертації.

Офіційні опоненти, серед яких член-кореспондент Академії Наук УРСР Є. С. Шаблювський та професор нашого університету Д. Г. Елькін, дали високу оцінку дисертаційній роботі Г. А. Вязовського. Йому присуджено вчений ступінь доктора філологічних наук.

НАПРУЖЕНА пора зараз у студентів — сесія. Заліки вже позаду. Старанно готуються студенти до кожного екзамену. Адже це не звичайна сесія, а остання в ювілейному році Радянської влади. І прагнуть студенти якнайкраще її завершити.

НА ФОТО: студентка першого курсу механіко-математичного факультету ПЕДАН складає залік старшому викладачу К. НОРКІНУ.

СТУДЕНТСЬКА ВАХТА

ТРИВАЄ

ГРУПА хіміків-органіків четвертого курсу продовжує змагання за звання кращої, імені 50-річчя Великого Жовтня. Студенти докладають всіх зусиль, щоб не втратити першості на факультеті. Вони напружено готувались до заліків. Зараз цей рубіж позаду.

Почалась найвідповідальніша пора — екзамен. Та не страшні вони для тих, хто багато і систематично працює протягом семестру. Саме такими і є майбутні хіміки-органіки. За фактами ходити недалеко. Підтвердження тому державний екзамен з основ наукового

комунізму, який вони склали в кінці травня. Немає серед четвертокурсників студентів з посередніми знаннями з основ наукового комунізму. З шістнадцяти лише п'ять отримали добрі оцінки, останні — відмінні.

Непогані справи в них і на інших екзаменах. Перед, як завжди, ведуть комсорг Катерина Ярмоленко, Олена Мельник, Анатолій Шмігель та інші.

Деякі слова хочеться сказати й про курсові роботи, які з такою дбайливістю й любов'ю готували органіки. Ще б таки, адже кожен вибрав тему до душі. Отож і оцінені вони тільки високо. Лише двоє з групи одержали четвірки, всі ж інші роботи визнані відмінними.

КРОК ЗА КРОКОМ

ЗАТИХ голос дзвінка на філологічному факультеті. Ось вже місяць незабаром, як його замінили десятки оголошень про час складання заліку чи екзамену, про консультації.

Напружено працюють філологи. Конкретніше хочеться сказати кілька слів про другий курс українського відділу. Заліки абсолютна більшість цього курсу склала. Варто підкреслити, що чимало студентів цього курсу через якихось дві неділі будуть тримати іспити нової, трудової сесії. На комсомольській будові країни виявили бажання поїхати Віктор Железко, Ігор Савчук, Тарас Шевченко, Петро Лещенко, Віктор Миндра, Сергій Мефодовський.

Всі вони вже склали по одному екзамену, а зараз наподегливо готуються до останніх іспитів.

...Крок за кроком по факультету йде сесія.

С. ЛІДИН.

СКЛАДАЮТЬ ВЕЧІРНИКИ

ТРЕТІЙ рік я читаю історію української літературної мови і спецкурси з української мови студентам-філологам вечірнього відділення. Студенти, цьогорічні випускники, були і слабо підготовлені, і не дуже дисципліновані. З ними я набрався чимало клопоту. Заліки й іспити з однієї й тієї ж дисципліни доводилось приймати по декілька разів. Деякі з них тільки в цьому році нарешті одержали задовільні оцінки.

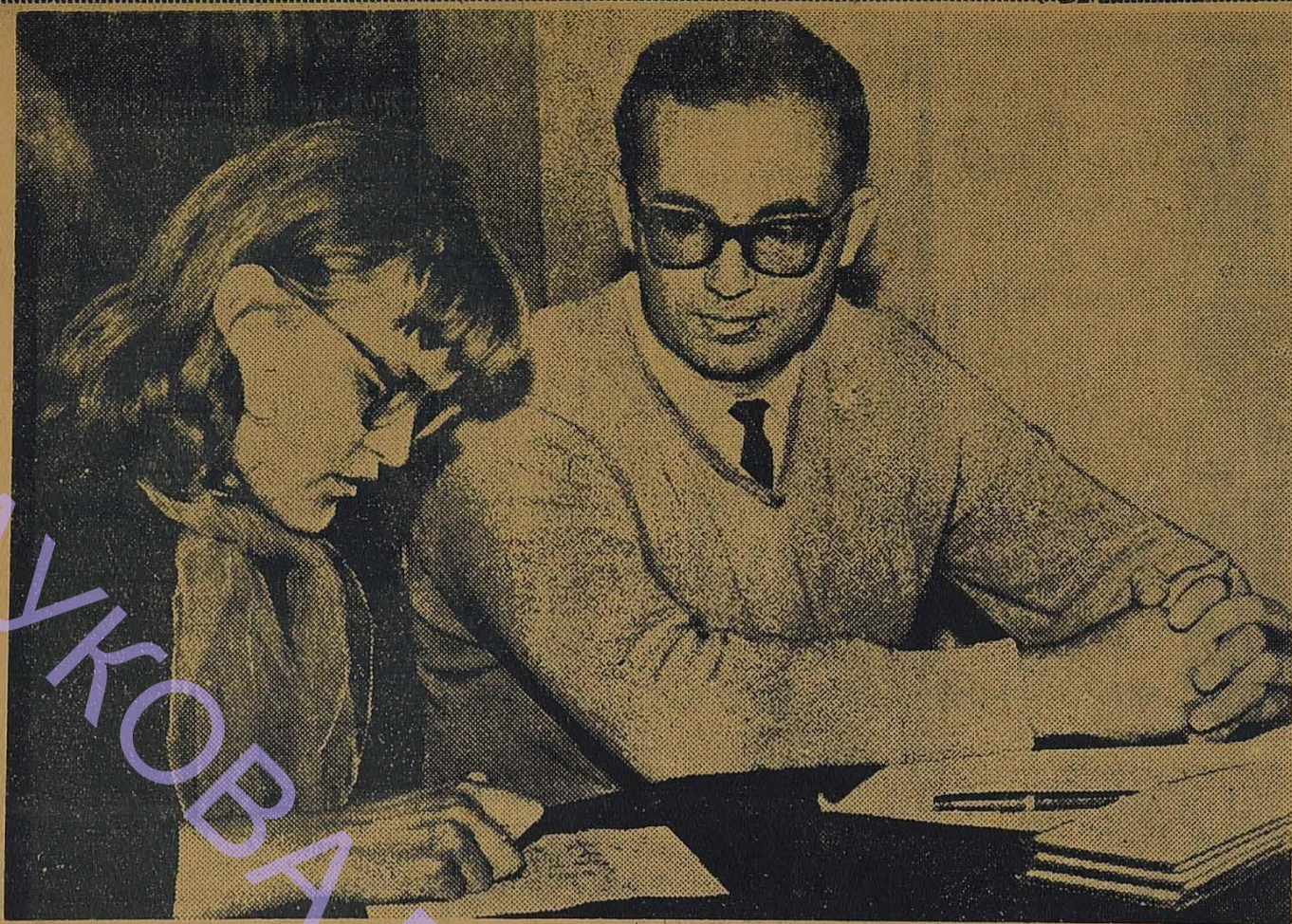
Студенти-вечірники, цьогорічний п'ятий курс, вже дещо були і краще підготовлені, і дисциплінованіші. Скажу одверто, на цьому курсі є студенти, які успішно можуть змагатися з денниками. Це — Л. Автонішина, В. Барсуковський, Л. Пасенчук, С. Джуґланова, які і в

минулому році, і цьогорічні іспити та заліки склали добре. Проте на цьому курсі є слабкі і недисципліновані студенти, насамперед Ніконова, Савчук, Товстюк.

Студенти, цьогорічного четвертого курсу мають ще кращу підготовку, організовані, працездатні. Уявіть собі, що із 19 чоловік «за одним заходом» склали залік з історії літературної мови 16. Досі на вечірньому відділенні такого щасливого випадку в мене не було. Із кращих студентів відзначаю тт. Турчак, Прокопенко, Полуєву, Березовську.

Отже, вечірне відділення філологічного факультету починає набирати сили.

Доцент А. МОСКАЛЕНКО.

Сесія крокує по факультетах. Доцент В. СЕРДЮК приймає залік з радіоелектроніки в студентки II курсу фізичного факультету Л. НАЗАРОВОЇ.

НА НИХ ЧЕКАЄ ШКОЛА

ЗДАЄТЬСЯ, все вивчено, все зрозуміло, та ще й ще раз очі тягнуться до книжки — не забути б чого, не переплутати. Адже сьогодні треба скласти не рядовий екзамен, а екзамен з предмета, знання з якого треба пронести через всю трудову діяльність — методику викладання фізики.

Для педагога-фізика — це важливіша наука, якщо він хоче завоювати душу свого вихованця, хоче щоб фізична лабораторія, його святилище, стала святилищем і для тих, кого він буде вчити основам цієї науки. А до такої зустрічі з учнями не так вже й далеко студентам четвертого курсу.

Ця група повинна скласти ще два екзамен, там — коротке літо, і студенти потраплять в незвичну гомінку юрбу школярів. Поки що це буде лише практика. Студентам передадуть свій багатий досвід ті, в кого на очах вирросло не одне покоління, хто присвятив своє життя почесній справі педагога.

Готуються до цього дня фізики старанно. Хоч робитимуть вони свої перші кроки вихователя, педагога під контролем викладачів,

все ж лячно. Зараз підготовка зводиться до сумлінної праці — треба підготувати себе всебічно до зустрічі з допитливими школярами. Труд дає свої результати — шість заліків подолано всією групою, вже другий екзамен залишається позаду.

На пройдене можна оглянутись з моральним задоволенням — з двадцяти трьох студентів в групі на екзамені з основ наукового комунізму «задовільно» одержали тільки троє. Останні — отримали відмінні та добрі оцінки. Особливо глибокі знання на цьому іспиті виявили Михайло Костючек (комсорг групи), Анатолій Гуреев, Люда Залюбинська.

Не гірше складений екзамен і з методики викладання фізики. Задовільних оцінок мало.

— Було б соромно, — говорить Анатолій Гуреев, якби ми методику склали погано. Адже все, що ми вчили, про що звітуємо сьогодні, згодиться нам через два місяці, коли ми приїдемо в школу.

Ну що ж, щасливої вам сесії, фізики-четвертокурсники, ще щасливішої практики і прямої-прямісної стежини до дитячих сердець.

В. ЦИМБАЛЮК.

РІК — ПОЗАДУ

НАША група невеличка — всього десять студентів. Отож і встигли за рік здружитись. Інакше й не може бути, адже в нас спільне прагнення — за час навчання в стінах університету досконало вивчити англійську мову. Завдання це не з легких. Тут штурмом не візьмеш.

Для того, щоб легше було оволодіти чужою мовою, треба добре знати свою рідну. І ми на даному етапі долаємо цей рубіж. Тепер вчимо російське мовознавство, днями будемо складати. Попереду екзамен з літературознавства, української мови. Будемо звітувати й про те, як ми поглибили знання з англійської мови.

А поки що розраховались з заліками.

Сподіваємось, що складемо сесію непогано, адже досвід вже є — за плечима успішно складена зимова сесія.

Г. ВОЗІЯН, комсорг 14 групи англійського відділення факультету іноземних мов.

Губанішев, Корсунь та інші. Вони одержали відмінні та добрі оцінки. З 29 математиків тільки двоє склали іспити на «задовільно», решта отримали «відмінно» та «добре».

Необхідно сказати, що математики протягом всіх років навчання старанно вивчали іноземну мову. Вони підготували багато таблиць з математичними термінами на німецькій мові.

На відміну від математиків, фізики відносилися до вивчення іноземної мови з якоюсь прохолодою. Це вплинуло й на іспити: тільки одна студентка — Шубеніна одержала «відмінно». Добру підготовку з мови показали студенти Ста-

ростін та Двалішвілі. Решта склали іспити менш вдало. Такі студенти, як Тюрін, Ваценко тільки на третьому курсі як слід взялися за мову, а перші два роки вони майже нічого не робили.

Студенти хімічного факультету вечірнього відділення склали заліки. Група сумлінно відвідувала заняття з німецької мови, готувалась до них. Кращими тут є Циганова, Армійська, Гурдгіль, Поліщук, Такаєва.

Підсумовуючи сказане, хочеться побажати студентам-третьокурсникам добре скласти сесію, а молодших курсів — більш старанно вивчати іноземну мову.

Б. НИЖЕГОРОДОВ.

ПІДСУМОВУЮЧИ ВИВЧЕНЕ

НЕЩОДАВНО на третій курсах денного та вечірнього навчання механіко-математичного, фізичного та хімічного факультетів пройшли іспити з іноземної мови. Було підбито підсумки трьох років навчання.

За цей час студенти оволоділи тим комплексом лексики, який потрібен для розуміння спеціальної літератури з своїх фахів. Переважна більшість студентів може вести бесіди з іноземцями за спеціальністю.

Найбільш систематичні і міцні знання показали студенти механіко-математичного факультету. Тут слід відзначити таких студентів, як Жиліцька, Жерліцина, Гагаєва,

Сесія крокує по факультетах. Залік з німецької мови приймає від студентки першого курсу хімічного факультету Т. ЯЩЕНКО викладач Л. СТАСЕНКО (зліва).

ВИДАТНИЙ ХОРЕОГРАФ НАШОГО ЧАСУ

РОЗПОВІДІ ПРО ЛАУРЕАТІВ ЛЕНІНСЬКОЇ ПРЕМІЇ

ЛЕНІНСЬКА премія присуджена народному артисту СРСР І. О. Мойсєєву, одному з найбільш видатних хореографів нашого часу і беззмінному керівникові Державного ансамблю народного танцю, який виник ще в 1937 році і прославився на весь світ.

Заслуги Ігоря Мойсєєва в розвитку радянської хореографії виключно великі. Справжній новатор, який допитливо шукає но-

вих шляхів і можливостей мистецтва танцю, І. Мойсєєв створив з високою майстерністю, блискучою видумкою і винахідливістю новий жанр професійного сценічного, народного танцю.

Ленінська премія присуджена І. Мойсєєву за концертну програму 1965 року «Путь к танцу», яка є його новим видатним досягненням. Вона повна віртуозної майстерності, невечерньої видумки, смі-

ливості, яскравої барвистості і блиску виконання.

Ця остання робота Мойсєєва, яка триумфально пройшла по СРСР і на гастролях в Італії, Франції та Іспанії, ще раз демонструє багатогранність обдарування Мойсєєва, широкий діапазон його творчих пошуків.

На фото: лауреат Ленінської премії, народний артист СРСР І. О. МОЙСЄЄВ.

РОСТИ СКОРИШЕ

Ліси, ліси... Вони ростуть не даром.
Кругом дуби міцні.
З якого ж з них ми зробим незабаром надгробний хрест війні?
Він де росте?
Назвіть мені ділянку,
Узгір'я чи укіс.
Я б поливав його щовечора, щоранку,
Щоб він скоріше ріс.
І щоб міцним був у корінні й вітті,
Високим від землі.
Щоб палії війни — усі на світі — повисли на його гіллі.
Тоді б я заспівав на всю планету
І місяцем по райдузі кресав,
Щоб епітафії дубовому «букету»
Кожний поет країни Рад писав.

С. КИРИЛОВИЧ.

ВІН належить до числа таких натур, творчий порив яких дає себе відчувати дуже й дуже рано. Вже 13-річним хлопцем Олекса Шеренговий розпочинає друкувати свої перші проби пера на сторінках періодичної преси. У неповних 19 літ закінчує Немирівське педагогічне училище імені Марка Вовчка, працює в газеті «Нове життя», служить у лавах Радянської Армії і нині студент другого курсу філологічного факультету нашого університету.

Таким чином, збірник «Пташиний переліт», який зовсім недавно побачив світ завдяки турботам видавництва «Маяк» і, зокрема, його редактора, вихованця нашого факультету поета В. П. Гетьмана, є підсумком творчих шукань і прагнень багатьох років.

Збірка новел починається вже відомою нашим читачам «Легендою про космонавта». Годі шукати в ній якихось надзви-

ПЕРША КНИЖКА

чайних характерів, величезних і героїчних постатей та вчинків. О. Г. Шеренговий саме й своєрідний своїм вмінням дуже скупю і просто повідати про те, як «в Іванкове серце зірка залетіла». Він вміє так, як і його герой Тихін, дуже обережно, але своєчасно «взяти та й виключити телевизор».

І з якимось іншим почуттям читається «Сьогодні знову війна». І знову відомий, так би мовити, злободенний сюжет, воєнна тематика... Проте вирішується все це в якомусь іншому, ще не відомому плані. І якось самі по собі вкарбовуються у саму душу заключні рядки цієї мініатюри: «Я спішу додому. Мої пальці пече маленький кусочок металу. То війна. І сьогодні вдруге перемогли. І я мушу все-таки принести її таку своїй матері».

І так кожна новела, кожний етюд, кожна мініатюра. Я не маю змоги розповісти про все. Я тільки прагну поділитися з читачами газети тими окремими думками й почуттями, які викликані в мене книжкою Олекси Шеренгового. Справа ж самого читача познайомитися із нею.

Хочу в зв'язку з цим звернути увагу й на те, що автор не тільки шукає нових тем, образів, своєрідних мовних конфігурацій, він прагне до пошуків нових, своєрідних форм. Йому бажається й самому жанру новели надати певної різноманітності, збагатити його гаму свіжими нюансами й відтінками. Саме звідси і народжуються його пастелі, настрої, повість етюдів.

Новеліст сам художньо оформив свій «Пташиний переліт».

І це знову ж таки якимось чином характеризує його як митця.

Можна було б письменникові поставити у провину те, що «булькання» скоріш за все сприймається слуховими подразниками, а не візуально; або важко повірити в те, що Іванко, який ще не відвик сидіти у діда на колінах, раптом у церкві «мало запаску якійсь газдині не підпалив, коли та поклонилася». Можна було б... Але на цей раз і саме під впливом прозорого почуття, яке залишилося у нас після прочитання книжки, нам не хотілося б звертатися до усталених і банальних форм критичних рецензій.

Нехай же «на грішній землі, повній вітру і гвалту» відроджується в зорю і займається ще одна людина, яка вірить у щирість і силу людського слова. Щастя ж тобі, друже, у твоєму пташиному перельоті.

Микола ПАВЛЮК.

ПО СТОРІНКАХ ВУЗІВСЬКИХ ГАЗЕТ

ПО МІСЦЯХ БОІВ

НЕЩОДАВНО клуб революційних традицій організував екскурсію по героїчних місцях Великої Вітчизняної війни. Група студентів філологічного, геологічного, механіко-математичного, хімічного, історичного і факультету журналістики Львівського університету відвідала Брестську фортецю та інші місця боїв у Білорусії.

«За радянську науку».

24 З 20 ШКІЛ

Є у 80-й середній школі м. Дніпропетровська 9-й експериментальний клас з математичним уклоном. Шефствують над ним механіко-математичний факультет та Інститут вдосконалення вчителів. Школярі поглиблюють свої знання з математики.

Зараз у класі навчається 24 учні з 20 шкіл міста. Заняття провадяться за спеціальною програмою, затвердженою МВО УРСР.

Створення подібних класів дає змогу відібрати при вступі

у Дніпропетровський університет кращих абітурієнтів.

«За передову науку».

МОЛОДІ ДОСЛІДНИКИ

В РОСТОВІ відбулась наукова студентська сесія вузів Північного Кавказу з природничих наук.

Студенти Дагестанського університету взяли участь в семи секціях конференції.

«Дагестанський університет».

ПО МАТЕРІАЛАХ ООН

В Будинку культури на Ленінських горах лекцію на тему: «Мовна проблема в сучасному світі» (по матеріалах ООН) прочитав президент Все-світньої асоціації есперантистів професор Іво Лапенна.

«Московський університет».

ВІСНИК НСТ

ВІСНИК НСТ—таке видання вирішено організувати в Тамбовському педінституті. Тут будуть публікуватись кращі студентські дослідження.

«Вісник» має виходити два рази на рік. Розмножувати його будуть на ротаторі в кількості ста екземплярів.

КОРОТКО

ДНЯМИ у Великій хімічній аудиторії з лекцією «По Японії» виступив ректор університету заслужений діяч науки УРСР, професор Олександр Іванович Юрженко.

Він розповів присутнім про міжнародний конгрес з полімерів, поділився своїми враженнями від поїздки по Японії.

***

У НАУКОВІЙ бібліотеці ОДУ організована виставка видань, присвячена 150-річчю заснування Рішельєвського ліцею, на базі якого були створені наш університет і Наукова бібліотека.

***

МИНУЛОГО тижня на кафедрі психології відбулось засідання наукового гуртка, присвячене питанню ролі психології в історичних науках. Засідання було досить людним: крім студентів були присутні й десятикласники третьої та сто вісімнадцятої шкіл м. Одеси.

З доповіддю «Про роль психології в історичних науках» виступила студентка Т. Тичкова. В обговоренні доповіді взяли участь як студенти, так і десятикласники.

ПРИСЛУЖНИКИ ІМПЕРІАЛІЗМУ

УКРАЇНСЬКІ буржуазні націоналісти завжди були і залишаються вірними слугами імперіалістичних загарбників. На їх кривавому рахунку мільйони людей, замучених у гітлерівських катівнях, сотні тисяч повішених і закопаних в могили живцем.

У наш час українські націоналісти, які втекли за кордон, поширюють брудні наклепи на Радянську владу, опослідують дружбу українського та російського народів-братів, мріють про те, щоб ввергнути народи світу у вир війни. Але їх мерзенні плани приречені на провал. Розквітає і міцніє могутня соціалістична держава—СРСР. Для трудящих України стали дороговказом близькі і зрозумілі ленінські слова: «При єдиній дії пролетарів великоруських і українських вільна Україна **МОЖЛИВА**, без такої єдності про неї не може бути й мови».

Апологети українського буржуазного націоналізму ще на

початку XIX ст. розробили свої «теоретичні основи», які розвинули і доповнили пізніше М. Грушевський та його послідовники. Викриттю антинародної суті українського буржуазного націоналізму присвятив свою працю В. Ю. Євдокименко. Його книгу «Критика ідейних основ українського буржуазного націоналізму» випускає в світ видавництво «Наукова думка». В ній на підставі великого фактичного матеріалу й аналізу писань буржуазних теоретиків спростовується твердження про «безбуржуазність» української нації. Чимало місця в книзі відводиться показу справжньої боротьби письменників революціонерів Т. Г. Шевченка, І. Я. Франка, Лесі Українки, П. А. Грабовського, М. М. Коцюбинського проти соціального і національного гноблення.

Написана жвавою мовою, насичена документальним матеріалом, книга викличе великий інтерес у широкого кола читачів.

ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ КАДРІВ ЗА ЖОРДОНОМ

В РЕДАКЦІЮ надійшов лист від студентів механіко-математичного факультету С. Пахолівської, В. Кондор, А. Коломийченко з проханням розповісти, як готуються наукові кадри в капіталістичних країнах, зокрема в США і в Англії.

В статті доцента Г. Петухова, яку ми публікуємо, є відповідь на це питання.

А ВАНГАРДНА роль радянської науки в розвитку світового науково-технічного прогресу загальновідома. Немале значення в забезпеченні її успіхів має планова підготовка наукових кадрів високої кваліфікації, яка враховує потребу країни. Переваги цієї підготовки особливо виразно виділяються при порівнянні її з підготовкою наукових кадрів в капіталістичних країнах, в тому числі і напрозвинених, таких, як США і Англія.

В американській та англійській системах підготовки кадрів є не мало спільних рис. В той же час обидві ці системи різко відмінні від радянської системи. Особливі їх особливості.

В США і Англії (як і в ряді інших капіталістичних країн) наукові дослідження проводяться державою, і приватними організаціями. Однак принципової різниці між державними і приватними установами немає: в умовах державно-монополістичного капіталізму монополії здійснюють необмежений контроль як над тими, так і над іншими. Це відноситься і до вищих навчальних закладів, частиною яких відає держава, а частина належить безпосередньо монополіям. Відсутність єдиного планового начала в підготовці наукових кадрів, конкуренція монополій призводить до гострої нестачі таких кадрів в одних галузях науки і техніки і до надлишку їх в інших.

Вся система підготовки наукових кадрів в Англії і США проникнута антидемократичним духом. Вона забезпечує комплектування наукових кадрів за рахунок буржуазної молоді і створює перешкоду для одержання вищої наукової кваліфікації представниками робітничого класу і селянства.

В США і Англії підготовка наукових кадрів зосереджена в основному у вищих навчальних закладах. Науково-дослідні установи, як правило, цією роботою не займаються. Не розвинута і система підготовки наукових працівників без відриву від виробництва. Все це перешкоджує тісному зв'язку науки й практики, навчання і ведення наукових досліджень.

Як відомо, в СРСР наукові кадри готуються не тільки в вузах, але й в науково-дослідних установах. Широко розгалужена сітка очної та заочної аспірантури при вузах і науково-дослідних інститутах. Немало наукових працівників підготовляють і захищають дисертації безпосередньо на виробництві. Багато з них продовжують працювати на виробництвах, будовах, в сільському господарстві і т. д. Ці риси радянської системи підготовки наукових кадрів вигідно відрізняють її від системи, яка встановлена в США і Англії.

В США і Англії немає спеціальних нормативних актів, які б встановлювали єдині вимоги тим, хто здобуває вчені ступені. Тому вимоги ці не однакові в різних навчальних закладах і для вчених різних наукових спеціальностей. В цілому вони набагато нижчі, ніж вимоги, які пред'являються до вчених в СРСР. Це відноситься, перш за все, до вимог публікації основних положень дисертації.

Так, в США з 150 вищих навчальних закладів, які присуджують вчену ступінь доктора наук, лише 41 інститут вимагає повного чи часткового опублікування дисертації.

В США і Англії коротші, ніж в СРСР строки підготовки наукових кадрів. Так, в США підготовка до одержання так званого «другого професійного ступеня» — ступеня магістра (першим професійним ступенем вважається ступінь бакалавра, що одержується всіма особами, які успішно закінчили вищий навчальний заклад) продовжується протягом одного-двох

років після закінчення вищого навчального закладу. За цей період претендент на магістерський ступінь складає екзамен з спеціальності і з однієї іноземної мови і в більшості інститутів виконує самостійну наукову роботу. Зрозуміло, що однорічна чи навіть дворічна підготовка магістра після чотирьохрічного навчання в вищому навчальному закладі не дає йому можливості серйозно вивчити проблему, якою він зацікавився, і одержати належну підготовку до науково-дослідницької діяльності.

В Англії ступінь магістра віднесений до розряду «вищих ступенів» і присуджується в галузі науки і мистецтва за спеціальні дослідження чи дисертації, представлені після трьох років по закінченню університету.

Підготовка до одержання вченого ступеня доктора наук — вищий учений ступінь в США — як правило, охоплює три роки після закінчення університету. За цей час докторант повинен скласти два екзамени для виявлення знань: перший екзамен — по спеціальності взагалі і другий — більш вузького профілю, зв'язаний з темою дисертації. Крім того публічно повинен захистити висновки з дисертації.

На думку американської ради з питань освіти, наявність в докторських дисертаціях, які захищуються в США, значного і оригінального вкладу в науку є винятком. Рада вважає, що для формування вченого велику цінність представляє визначення в дисертації проблеми дослідження, зібрання численного матеріалу і викладення результатів пошуків в письмовій формі.

Природно, що при таких низьких вимогах до докторської дисертації, рівень підготовки докторів наук в США значно нижчий, а число їх значно більше, ніж в СРСР.

В Англії ступінь доктора з гуманітарних наук значно легше одержати, ніж ступінь доктора з точних і природничих наук. В першому випадку не вимагається опублікування основних положень дисертації, тоді як в другому — вимагається опублікування багатьох наукових робіт чи дисертації в цілому.

Певний інтерес представляє система присвоєння вчених звань в США, яка включає 4 ступеня: «викладач», «асистент-професор», «ессошіейтед професор» і «повний професор».

Особа, яка починає викладацьку діяльність, від трьох до п'яти років працює із званням викладача. За загальним правилом, для роботи викладачем необхідно мати магістерський, а іноді й докторський ступінь.

При виявленні певних педагогічних і дослідницьких здібностей, через три чи п'ять років викладач одержує звання «асистент-професор». Щоб одержати наступне вчене звання — «ессошіейтед професор» — необхідно пропрацювати ще від трьох до десяти років на посаді «асистент-професор» і опублікувати роботу дослідницького характеру в наукових журналах чи книзі. Звання «повний професор» присвоюється вченим, які стали відомими своїми дослідженнями в тій чи іншій галузі науки. Для того, щоб бути обраним на посаду «повного професора», необхідно мати докторський ступінь.

В Англії досить цікавою формою підвищення наукової кваліфікації інженерів, які працюють на виробництві, є курси аспірантського типу при чотирьох крупних університетах з повним заняттям навчального дня і з строком навчання один-два роки.

Так організована підготовка наукових кадрів в США і Англії.

СВІДІЯ?

ВИ ВТОМИЛИСЬ?

УСМІХНІТЬСЯ!

3 відповідей на екзаменах

ПРОФЕСОР: Ви один розв'язали цю задачу?

СТУДЕНТ: Ні... З допомогою двох невідомих.

* * *

ПРОФЕСОР: Хто піде відповідати першим, ставлю оцінку на бал вище.

СТУДЕНТ: Ставте три, я йду.

* * *

ПРОФЕСОР: Це вже четверте запитання, на яке ви не дали відповіді.

СТУДЕНТ: Дайте мені трохи часу зібратись з думками, підготуватись...

ПРОФЕСОР: Будь-ласка, до наступних іспитів у вас часу вистачить?

* * *

ЕКЗАМЕНАТОР: Беріть білет.

СТУДЕНТ: Дякую. У мене свій...

РИМОВАНІ МІНІАТЮРИ

ОБІЦЯЛЬНИК

На зборах він обіцянки давав,

А довелося звітувати —

Він і тоді пообіцяв,

Що більше не буде... обіцяти.

ЗВИЧКА

Малий Юхим на кожне свято

На ший вигарцював у тата,

І хоч змужнів: на пудів п'ять

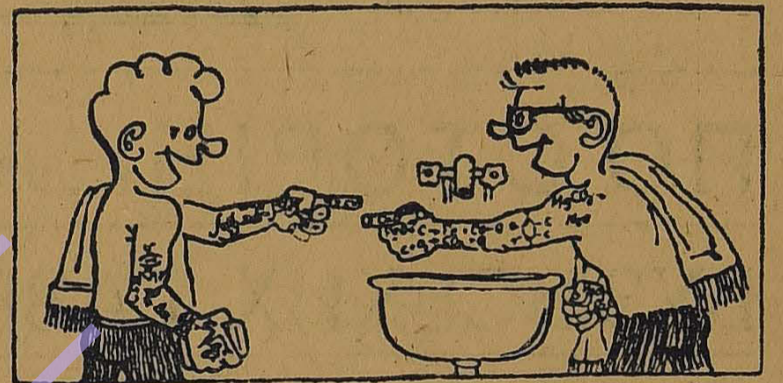
став важчим —

Не зіліз із ший син-ледащо.

ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ, ЩО...

★ Рука кваліфікованої стенографістки протягом години виводить на папері лінію, довжиною півкілометра.

★ У місті Зоненбург (НДР) існує музей дитячих забавок. У його колекції експонуються іграшки, починаючи від античної епохи й до наших днів.

— Ти склав хімію!
— А ти — математику!

НЕВИННАЯ БУТЫЛКА

БУТЫЛКУ судили за п'янство, а вона оказалась невинной.

Суд, конечно, был не настоящий, а товарищеский, за п'янство, как известно, не судят. Но для Буылки и этого было достаточно.

Больше всех возмущались Бокал и Рюмка. Бокал призывал присутствующих «трезво взглянуть на вещи», а Рюмка просила скорей кончат, потому что она, Рюмка, не выносит запаха алкоголя.

А потом вдруг выяснилось, что Буылка — невинная. Это со всей очевидностью доказала свидетельница Соска, которой приходилось постоянно сталкиваться с Буылкой по работе.

Все сразу почувствовала себя неловко. Никто не знал, что говорить, что делать, и только Штопор (который умел выкрутиться из любого положения) весело крикнул:

— Братцы, да ведь нужно отметить это событие! Пошли, я угощаю!

И он повел всю компанию к своему старому другу Бочонку. Здесь было очень весело, Рюмка и Бокал ежеминутно чокались с Буылкой, и она вскоре набралась по самое горлышко.

И все от души радовались тому, что Буылка, которую они еще недавно так строго судили за п'янство, — совершенно невинная...

КОРОТКИЕ ИСТОРИИ

СОЧИНЕНИЕ

В школе писали сочинение на тему «В гостях у бабушки». Самое короткое сочинение гласило: «Бабушки не было дома».

ВЕРНОЕ СРЕДСТВО

— Ты знаешь какой-нибудь рецепт против любви с первого взгляда?

— Да. Взглянуть второй раз!

ОСТОРОЖНОСТЬ

Жена ушла из дому и не вернулась. Супруг обратился в полицию. Дежурный предложил ему точно описать внешность пропавшей.

— Хорошо, — сказал супруг, — но при одном условии: если моя жена будет обнаружена, ния в коем случае не показывайте ей это описание.

ПОСЛЕДНИЙ КРИК

Продавщица в магазине шляп обращается к клиентке, только что выбравшей шляпку:

— Это последний крик моды, мадам.

— Конечно, если не считать крика моего мужа, когда он узнает цену.

Ф. КРИВИН

ПОДОШВА

— Я, пожалуй, останусь здесь, — сказала Подошва, отрываясь от Ботинка.

— Брось, — пошляемся еще! — предложил Ботинок. — Все равно делать нечего.

Но подошва совсем раскисла.

— Я больше не могу, сказала она, — у меня растоптаны все идеалы.

— Подумаешь, идеалы! — воскликнул Ботинок. — Какие могут быть в наш век идеалы?

И он зашлепал дальше. Изящный Ботинок. Модный Ботинок. Без подошвы.

(Из книги «Полусказки».)